

memoriae Episcopo Brugensi DD. Malou (Bruxellis, 1859.). Consentunt etiam Lugo, Coninck, Viva, S. Lig. l. 5. n. 489., et alii (2).

7° *Moerens*, seu *dolorosa*, ut supra dictum est de contritione n. 254. et seq.

8° *Pura*, nempe ob finem honestum, seu ad veniam peccatorum gratiasque sacramentales obtinendas, non vero ad Confessarii compassionem commovendam, eiusve benevolentiam, aestimationem captandam, etc. (3).

9° *Parere parata*, id est, poenitens debet esse dispositus ad parendum monitis Confessarii tanquam iudicis (4) sententiam proferentis, puta in fugiendis occasionibus, in adhibendis remediis, in restitutione facienda, acceptanda poenitentia, etc.

Inter praefatas confessionis dotes praecipuae sunt integritas et contritio. Iam de *posteriori* satis dictum est; nunc autem speciatim de *priori* disserendum venit.

De integritate confessionis.

280. — Duplex distinguitur integritas, alia *materialis*, alia *formalis*.

1° Integritas materialis sita est in accusatione omnium peccatorum mortalium, quae menti occurrunt (5).

2° Integritas formalis consistit in accusatione omnium mortalium, quae quis hic et nunc, spectatis circumstantiis, moraliter confiteri potest, vel tenetur.

(2) Decretum Clementis VIII. accipiendum est non modo *collective*, quando scilicet tum confessio tum absolutio facta et data fuerit in absentia, sed etiam *divisive*, quando nempe confessio fiat in absentia, absolutio autem detur a sacerdote praesente, et e converso, prout declaravit Paulus V. die 14. Jul. 1605. in Congr. S. Officii. Usus vero telephoni pro excipienda confessione et impertienda absolute non probavit S. Poenitentaria de hoc interrogata, 1. Jul. 1884.

(3) Finis tamen aliquis secundarius, si inhonestus non sit, non impedit primum; et licet minime laudandus sit, non tamen illico pronunciandum est, eiusmodi confessiones esse invalidas.

(4) Confessarius tanquam *iudex* non dat monita, ut inferius A. docet, sed de

causa cognoscit, et pro merito causae absolutionem aut impertit, aut negat, aut etiam differt. Quae autem Auctor subdit, ad Confessarium spectant tanquam *doctorem* seu *magistrum*. Obedientia vero iis debetur, non quia praecipit Confessarius, qui solum quoad iniungendam satisfactionem praecipendi habet auctoritatem sed quia ea poenitenti indicuntur, quae lex quaequam sive naturalis sive positiva exigit.

(5) *Materialem* integritatem alii haberi dicunt, quando reipsa omnia, quae commissa sint, peccata exprimuntur. Si quid vero memoria excidat, tunc *formalem* servari docent. Ita v. gr. Laymann (*De Poenit.* cap. 8. n. 5.), quem et Auctor (infr. n. 282. II.) sequutus videtur, ubi *materialis* integritatis defectum tribuit oblivioni.

Hinc quoties habetur integritas materialis, habetur etiam formalis; sed non vice versa. *Dicimus* 1° de necessitate integritatis; 2° de causis ab ea excusantibus.

§. I. *De necessitate integritatis.*

1° In genere; 2° de peccatis dubiis; 3° de circumstantiis peccatorum; 4° de peccatis oblitis.

PUNCTUM I. — *De necessitate integritatis in genere.*

281. — I. Omnia peccata mortalia post Baptismum patrata, accusari de iure divino debent, quantum moraliter fieri potest.

Constat 1° ex verbis ipsis institutionis Sacramenti Poenitentiae; sic enim Christus Dominus, *Ioann.* 20. 22.: *Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; et quorum retinueritis, retenta sunt.* Unde sic: His verbis Christus tum Apostolis, tum eorum successoribus iudiciariam contulit potestatem circa peccata remittenda. Atqui inutiliter hanc potestatem eis contulisset, nisi omnia peccata singillatim ipsis fuissent declaranda. Iudex enim eiusmodi potestatem exercere nullatenus potest, causa incognita, nec discernere, remittenda ne sint, an retinenda peccata. Ergo ex ipsa confessionis institutione per formam iudicii, sequitur rigorosa obligatio omnia peccata mortalia quoad numerum et speciem declarandi.

Constat 2° ex verbis *Trid.* sess. 14. c. 5.: *Universa Ecclesia semper intellexit institutam esse a Domino integram peccatorum confessionem, et omnibus post Baptismum graviter lapsis iure divino necessariam existere; quia Dominus noster Iesus Christus de terris ascensus ad caelos, Sacerdotes sui ipsius vicarios reliquit, tanquam praesides et iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quae Christi fideles ceciderint; quo, pro potestate clavium, remissionis aut retentionis peccatorum sententiam pronuntiant. Constat enim Sacerdotes iudicium hoc, incognita causa, exercere non potuisse, si in genere dumtaxat, et non potius in specie, ac singillatim, sua ipsi peccata declarassent. Ex his colligitur, oportere a poenitentibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem conscientiam habent, in confessione recenseri, etiamsi occultissima sint.* — Et Can. 7., sic definiit: *Si quis dixerit in Sacramento Poenitentiae, ad remissionem peccatorum necessarium non esse de iure divino confiteri omnia et singula peccata mortalia, quorum memoria ex debita et diligenti praemeditatione habetur, etiam occulta et quae sunt contra duo ultima Decalogi Praecepta, et circumstantias quae speciem peccati mutant, anathema sit.*

282. — II. Integritas materialis non semper necessaria est ad validitatem et fructum confessionis: interdum enim est moraliter impossibilis,

sive ex inculpabili oblivione, sive aliis de causis: Deus autem impossibilia non iubet. Ergo, etc. Constat etiam ex *Conc. Trident.* loco cit. his verbis: *Reliqua autem peccata, quae diligenter cogitanti non occurrunt, in universum eadem confessione inclusa intelliguntur; pro quibus fideliter cum Propheta dicimus: AB OCCULTIS MEIS MUNDA ME.*

III. Ad integritatem confessionis praerequiritur diligens pro capacitate poenitentis examen de peccatis ab ultima confessione valida patris; qui enim tenetur ad finem, tenetur etiam ad media necessaria. — Vide *Appendicem de examine conscientiae*, infra n. 319.

283. **Resolves.** — 1° Tenemur in confessione mortalium accusare non tantum species genericas peccatorum, sed etiam species infimas; eae siquidem *proprie species* dicuntur; omnium autem specierum accusationem Tridentinum requirit.

2° Qui non potest speciem infimam patefacere, debet speciem superiorem, seu genericam, manifestare: v. gr. si quis sciens se peccasse contra castitatem, non recordatur de peccato specifico, dicere debet, se contra castitatem graviter peccasse.

3° Qui scit se peccasse mortaliter, sed ignorat aut non meminit speciem etiam genericam peccati sui, dicere in genere debet, se peccasse graviter, non recordari autem, cuius peccati sit reus.

4° Qui recordari nequit de numero certo, tenetur accusare numerum probabiliorem, seu qui magis accedit ad veritatem, addendo particulam *circiter*; quia ubi deest certitudo, illud quod verisimilius est, accusare debet.

5° Qui nec summam peccatorum verisimilem exhibere potest, dicere tenetur, num frequenter an raro peccaverit; quoties *circiter* in mense, in hebdomada, in die, etc.

6° Confessarius nequit eximere ab obligatione integre confitendi ob magnum poenitentium concursum, v. gr. aliquo die festo solemniori. Constat ex dictis, necnon ex propositione 39^a ab *Innoc. XI.* damnata, quae sic se habet: *Licet sacramentaliter absolvere dimidiate tantum confessos, ratione magni concursus poenitentium; qualis, v. gr., potest contingere in die magnae alicuius festivitatis aut indulgentiae.*

7° Defectus sinceritatis circa unum tantum mortale, quod omittitur, constituit peccatum grave; quia praeceptum divinum confessionis in re gravi violatur.

284. **Quaesita.** — QUAER. 1° *Qualis numerus censeatur comprehendendi in particula CIRCITER?*

Resp. Non potest regula omnino certa id determinari; non tamen comprehenditur qualiscumque excessus, nec notabilis defectus: sed modicus tantum, maior tamen vel minor proportionate ad numerum expressum.

Sic autem communiter statuunt Theologi: modicus excessus, vel defectus erit relative ad *quinque circiter* peccata, unitatem unam hinc inde addere vel demere; relative ad *circiter decem*, duas; relative ad *viginti*, tres vel quatuor; relative ad *quadraginta*, quatuor vel quinque; relative ad *centum* (6), quinque vel sex...; censebiturque prudenter (7) in primo casu poenitens quater, quinquies, vel sexies peccasse; in secundo vero octies, novies, decies, undecies vel duodecies peccasse; et similiter de aliis resolve. — Vide S. Lig. n. 466.

285. QUAER. 2° *An debeat postea declarari excessus notabilis, si post confessionem reperitur?*

Resp. Affirm. Ratio patet ex dictis; cum enim excessus notabilis non comprehendatur numero declarato cum particula *circiter*, poenitens non satisfacit obligationi confessionis quoad illum excessum. Ergo... — *Ita omnes.*

QUAER. 3° *Si quis erraverit notabiliter exaggerando numerum, an debeat postea id quoque in confessione declarare?*

Resp. Neg., si bona fide numerum istum notabiliter maiorem expresserit. Ratio est, quia plene et integre satisfecit obligationi confessionis; verus enim numerus in maiore fuit comprehensus, adeoque remissus. — Reuter, n. 313., et alii communiter.

286. — QUAER. 4° *An sit semper peccatum mortale mentiri in confessione?*

Resp. Per se tunc solum peccatur mortaliter, quando mendacium versatur circa materiam *necessariam* confessionis sine iusta causa celatam, aut circa materiam gravem falso suppositam, scilicet accusando peccatum grave non commissum.

Mendacium igitur circa res ad confessionem seu conscientiam poenitentis non pertinentes, non est *per se* mortale; quia nec est graviter poenitenti damnosum, ut supponitur, nec graviter Sacramento iniuriosum, cum ad ipsum non referatur. — *Ita communiter* cum S. Lig. *Hom. apost.* n. 28. — Billuart, contra *paucos* qui dicunt, omne mendacium in confessione esse mortale.

(6) At enim quando peccatorum numerus ad hosce usque limites exerevisse creditur apposite monent DD. (Vid. S. Alph. lib. 6. n. 466.), melius nosci statum poenitentis posse exquirendo de lapsibus per dies, hebdomadas, menses, etc., quam si Confessarius de numero ferre velit iudicium, quod facile fallax erit.

(7) Prudenter sic censeret Confessarius, quando constaret, poenitentes accuratis hisce calculis uti. At enim poenitentes

regulas istas fere non cognoscunt, et in re incerta saepius temere respondent. Alioquin vero Confessarius improbum laborem semper inquirendi, an poenitens iuxta illas regulas respondeat, suscipere non potest. Prae oculis igitur habendum est praemissum monitum S. Alphonsi (lib. 6. n. 466.), ne scilicet Confessarius existimet, exactius quodpiam iudicium in hisce adiunctis esse quaerendum, aut sperandum.

287. — QUAER. 5° *An officiat integritati confessionis, si quis accuset venialia Confessario ordinario, mortalia vero alteri?*

Resp. 1° *Neg.*, per se loquendo, dummodo absolutionem nunquam recipiat, quin omnia mortalia uni manifestaverit, et ab eodem absolvatur. Ratio est, quia integra est illa confessio, quae omnia mortalia complectitur, cum venialia non sint necessario accusanda.

Resp. 2° In praxi autem attendendum est ad poenitentium circumstantias, et ad motiva quibus ducuntur. Non enim sunt damnandi, qui aliquando graviora peccata ignoto Confessario confitentur, leviora vero ordinario subiiciunt, si ex pudore, quo suffunderentur cum confessario familiariter cognito, periculo se committerent sacrilege confitendi (8). — S. Lig. n. 471.

288. — QUAER. 8° *An officiat integritati, si quis simulet aliam vocem, ne a Confessario agnoscatur?*

Resp. Neg. per se; dummodo enim omnia mortalia aperiat, confessionem integram peragit. Nec necesse est, ut a Confessario nominatim cognoscatur; sufficit enim ut Confessarius praesentem peccatorem absolvere intendat: intentio autem Confessarii per se semper ad poenitentem praesentem est determinata. — Lacroix, *de Sacram. in genere* n. 68.

PUNCTUM II. — *De peccatis dubiis.*

Dubium hic versari potest praecipue 1° circa actum peccati, seu circa peccatum commissum; 2° circa gravitatem peccati, tum ex parte materiae, tum ex parte assensus; 3° circa confessionem peccati certo commissi.

289. **Quaesita.** — QUAER. 1° *An necessario accusanda sint peccata mortalia dubie commissa?*

Resp. Neg. probabilius, si praehabito diligenti examine dubium perseveret: et hoc valet, etiamsi dubium sit vere positivum, seu vera detur probabilitas de commissio peccato. Ratio est, quia hic agitur de lege dubia, quae consequenter non obligat. Et sane ex *Trident.* accusari debent peccata mortalia quorum *habetur conscientia*: atqui non habetur conscientia peccatorum dubiorum; habere enim conscientiam importat notitiam certam peccati, cum conscientia nihil aliud sit, quam cordis scientia et iudicium de peccato commissio. Ergo. — S. Lig. n. 473. — Sporer, n. 389. — Roncaglia, c. 2. *de Integr. confessionis*, quaest. 7. — Reuter, n. 305., et alii multi. — Vide S. Lig. n. 473.

(8) Quocirca Confessarius de hoc nunquam curiose inquirat, ac multo minus poenitentem conantem forte id dissimulare interrogationibus vexet, neque si sciat, ostendat, sibi id displicere, sed potius probari sibi usum libertatis, quam amplissimam Ecclesia permittit, dum plurimum confessorum copiam fidelibus facit.

Contradicunt tamen alii; quia (ut aiunt) colligitur ex verbis *Concilii Trident.*, omnia mortalia esse accusanda prout sunt in conscientia; et proinde si dubia sint in conscientia, sunt etiam ut dubia confitenda. — At enim respondendum est, in *Concilio Trid.* non dici, esse accusanda peccata *ut sunt in conscientia*, sed *quorum conscientiam habemus*. In praxi tamen huiusmodi accusatio consulenda est, ait S. Lig. n. 476.

Quidam Theologi docent accusanda esse peccata *negative dubia*; sed hoc falsum est; nequit enim dari obligatio confitendi peccata *negative dubia*, cum huiusmodi dubium nullo solido fundamento innitatur, nec oriatur nisi ex inani suspitione, seu timore peccati commissi, ut scrupulis, aut conscientiae timoratis frequenter contingit.

290. QUAER. 2° *An sint accusanda peccata dubie gravia?*

Resp. Neg. probabilius per se, saltem speculative, etiam data vera probabilitate de peccati gravitate. Ratio eadem est, ac pro quaesito praecedente: non enim constat de peccato gravi commissio; nec proinde de obligatione confessionis constare potest. — Ita *idem* contra *eosdem*.

In praxi autem duplex regula sequenda est:

1^a *Regula.* In dubio an materia peccati sit gravis, poenitentes rudes ordinarie debent dubia accusare, 1° quia fere non possunt per seipsos conscientiam efformare; 2° quia plerumque non norunt distinguere venialia a mortalibus. Excipe tamen scrupulosos, qui mortalia committere frequenter non solent. Poenitentes vero instructi non tenentur dubie gravia accusare, quia per seipsos conscientiam efformare possunt; nihilominus ad haec quoque accusanda, ordinarie suaviter hortandi sunt (9).

2^a *Regula.* In dubio de consensu pleno aut advertentia perfecta 1° si poenitentes sint timoratae conscientiae, nec soleant graviter peccare, nullo modo tenentur peccata dubia confiteri, quia ipsis favet praesumptio, quae *ex ordinarie contingentibus* habetur; imo saepe sunt ab hac accusatione impediendi, si ad scrupulos propensi videantur (10); 2° si poenitentes mediam viam servant inter timoratam et laxam conscientiam, non sunt quidem obligandi, sed utique inducendi ad consensum dubium declarandum, quia illud prodest ad conscientiae tranquillitatem, etc.; 3° si poenitentes sint laxae conscientiae, generatim peccata dubia declarare debent, quia ipsis praesumptio adversatur. — Vide S. Lig. n. 476.

(9) Prodest haec aperuisse, ut confessorius pericula advertens, in quibus poenitens versatur, et monere ipsum, et illa remove possit.

(10) Haec animadversio potiusquam ad dubium mortalitatis an venialis tantum

culpa intercesserit, pertinere videtur ad dubium, an aliqua culpa affuerit. Nam alioqui scrupulosi non impediendi sunt a confessione venialium, quando certo de iis constat.

291. QUAER. — 3° *An necessario accusanda sint peccata gravia, certe quidem commissa, de quibus tamen dubites, an confessus fueris?*

Resp. 1° *Affirm.*, si dubium sit negativum, quando scilicet nulla ratio prudens suppetit existimandi, te illa iam confessum fuisse. Ratio, quia lex confitendi est certa, nec ulla ratio suadet huic legi satisfactum fuisse, iuxta dicta *de Consc.* tom. I. n. 41.

Resp. 2° *Controvertitur* autem, si dubium sit positivum, id est, si positiva et gravis ratio suadeat, peccatum iam esse declaratum. Alii dicunt huiusmodi peccatum esse declarandum, quia obligatio confessionis est certa, eius autem adimpletio dubia. — Ita S. Lig. n. 477. (11). — Negant tamen *alii* communissime cum Suarez, Lugo, Lacroix, Bonacina, etc. Recole dicta in *Tract. de Consc.* tom. I. n. 80., ubi prioris opinionis ratio tum infirma, tum etiam ad gravia incommoda perducens ostenditur (12).

(11) Obiici posset, S. Alphonsum in *Quaest. rec. reform.* n. 16. haec scripsisse: *An teneatur poenitens confiteri mortale peccatum certo commissum, si tantum probabiliter reputet, illud confessum fuisse, negant Suarez, Lugo, Salmanticenses, et alii. Sed dico cum Concina et aliis, eum teneri peccatum illud clavibus subicere, cum dubia sit confessio, et certa sit Confessionis obligatio.*

Resp. Satis sit etiam huc accersisse ea, quae Lugo (*De Poenit.* disp. 16. n. 58.) scribit: COMMUNITER DOCENT OMNES, non teneri (quempiam) ad confitendum illud (peccatum) quod probabiliter iudicat, se... confessum iam fuisse. Et rursus (ibid. n. 59.): *Nihil frequentius apud theologos quam excusare a reiteranda confessione eum, qui confessus est... iuxta probabilem aliquam sententiam de eius valore.* Quis itaque ei succenseat, qui sequi malit communem Theologorum doctrinam?

Quinimo cum S. Alphonsus quoque (lib. 6. n. 477.) in Romana Editione an. 1757. Benedicto XIV. dicata a reiteranda confessione eiusmodi poenitentem deobligaverit, ut etiam COMMUNITER (ait) dicunt Suarez, Sanchez, Navarrus, Bonacina, Filliucci, Roncaglia, Viva, Tambu-

rini, Croix, Lugo, Escobar, Granadus, et Fagundez, Salmanticenses cum Sylvestro, Henriquez, etc.; quis enimvero non adhaereat S. Alphonso, dum illa theologiae lumina sequitur, potiusquam S. Alphonso adhaereat, dum sequitur Concina? Numquid enim Concina aliquid novi protulit? Imo, cum res sit de generali quodam principio, num communem tantorum theologorum sensum posthabebimus, ut rigidissimi Concinae criterio clarioris intelligentiae privilegium tribuamus?

(12) Ita quidem quoad obligationem; nam quoad praxim nemo negabit, ad conscientiae pacem plurimum conferre, quod anxietas ad eiusmodi dubia consequens per confessionem deponatur; nisi tamen contra fiat, ut hoc pacto anxietas anxietati superaddatur. Quod quidem subinde cum iis contingit, qui post confessionem generalem diligenter pro eorum capacitate peractam dubitare incipiunt, num hoc vel illud peccatum declaraverint. Postquam enim eos confessarius bis, ter, aut quater patienter audierit, par est, ut illis prohibeat ne de praeterita vita ulla tenus recogitent, nec quidpiam addant, nisi certissimi sint, quod grave aliquod peccatum nunquam sint rite confessi. — Vid. S. Alphons. lib. 6. n. 477.

292. — QUAER. 4° *An qui confessus est aliquod peccatum tanquam dubium, debeat illud repetere, si illud ut certum postea cognoscat?*

Resp. *Controvertitur.* 1^a SENTENTIA *probabilior et communis* (13) *affirmat.* Ratio est 1° quia debemus accusare omnia peccata certa, quorum habemus conscientiam; 2° quia peccatum illud non fuit accusatum quoad substantiam: accusatio enim certa non includitur in dubia. — S. Lig. n. 478.

II^a SENTENTIA *sat probabilis negat.* Ratio autem deducitur ex dictis n. 284: nam sicut exposito semel numero peccatorum dubio cum particula *circiter*, non teneris amplius ad certum numerum, quem postea detextisti, in confessione declarandum, modo excessus non sit notabilis; ita neque peccatum, quoad tanquam dubium accusasti, teneris certo postea cognitum in confessione repetere: nullum enim est inter utrumque casum discrimen, cum etiam in numero dubio peccata quaedam ut dubia declarentur; nec species magis, quam peccatorum numerus, sit aperienda. Insuper peccatum dubium fuit directe remissum, cum remissum fuerit vi absolutionis, cui, ut erat in conscientia, subiectum est. Ergo necesse non est, iterum clavibus illud subiicere. — Ita Lugo, disp. 16. n. 78. — Sporer, n. 397. — Elbel, n. 274. — Reuter, n. 332., etc.

(13) *Communis* dici haec opinio olim potuit, quando, ut Lugo (*De Poenit.* disp. 16. n. 92.) scribit, *aliqui viri docti probabile iudicarunt, non teneri postea poenitentem confiteri ut certum, quod prius ut dubium confessus fuerat... In quibus erat Reverendissimus P. Nicolaus Richardus S. Palatii Magister, cum quo privatim rem hanc contuli; et ipse privatim etiam respondit, valde probabile sibi videri, non adesse talem obligationem; id quod alii etiam iudicarunt.*

At secus de sequenti aetate dicendum, adeo ut S. Alphonsus (lib. 6. n. 478.) plures DD. pro opposita, quam pro sua, ut dicit, *communi* sententia alleget. Et sane, ut inquit dolens et fere indignabundus Cardenas, vir placitis suis plus aequo forte addictus (disp. 51. n. 4.): *Vix noster Lugo hanc rimulam aperuit, cum Recentiores, agmine facto, eam putarunt ostium amplissimum, per quam in eam sententiam tuto ingrederentur.*

Et subdit mox horum DD. catalogum, in quo septem apparent omissi a S. Alphonso, qui alioquin alios decem nominat.

Caeterum Cardenas ad solvenda argumenta Card. De Lugo coactus est, contra S. Alphonsi imo et communem sententiam, affirmare, etiam illum, qui incertus de numero dixerat, *se decies circiter pl. min. peccasse*, teneri postea ad numerum certum, si delegatur, confitendum. Insuper ratio ab eo prolata pro sua opinione, quod nempe ex *Tridentino exprimi oporteat illam culpae gravitatem, e qua diiudicetur de poena secundum aequitatem imponenda*, iam prosterneret doctrinam, quam S. Alphonsus (*eodem* n. 478. in fin.) *probabilissimam et communissimam* dicit, scilicet non teneri quempiam ad confitendum iterum peccatum, quod nunc ut grave cognoscit, cum tamen nec ipse confessarius uti grave, cum facta est confessio, novisset. Cf. in *Op. Th. Mor.* V. 5. tr. *de Poenit.* nn. 382. seq.

293. — **QUAER.** 5° *An quis, non praemissa confessione, possit accedere ad sacram synaxim cum peccato mortali dubio seu probabili?*

Resp. Affirm. rigorose loquendo. Ratio est, quia *Conc. Trid.* requirit confessionem ante Communionem pro iis tantummodo, qui sunt conscii peccati mortalis. Hinc Sacerdos dubitans, an adhaeserit pravae cogitationi, seu iudicans probabiliter, se ei non adhaesisse, celebrare, praemissa tamen contritione, potest sine confessione, quamvis copiam Confessarii habeat. — S. Lig. n. 475. — In praxi tamen confessio suadenda est.

PUNCTUM III. — *De circumstantiis peccatorum.*

Circumstantiae varii generis in peccatis distinguuntur:

294. — 1° *Aliae speciem mutant*, quae scilicet ratione sui addunt actui malitiam specie distinctam ab ea, quam actus habet ratione obiecti; sic voti aut matrimonii circumstantia addit fornicationi malitiam sacrilegii vel adulterii.

2° *Aliae sunt aggravantes* tantum, sed notabiliter, aut leviter, prout vel notabiliter vel leviter intra eandem speciem malitiam actus peccaminosi augent ratione durationis, intensitatis, gradus, modi, temporis, personae, loci, etc.

3° *Aliae sunt imminuentes*, utpote quae minorem peccati malitiam reddunt, v. gr. defectus advertentiae, etc. — Recole dicta *de Act. hum.* n. 27.

295. **Principia.** — I. Certum est, accusandas esse circumstantias *speciem mutant* (14). Ratio est, quia novum peccatum per se constituunt; et constat ex *Conc. Trid.* sess. 14. c. 5. et Can. 7.

II. Certum est non necessario accusandas esse circumstantias *leviter aggravantes*, aut *minuentes*, licet eas exponere melius sit (15). Ratio est, quia peccata venialia non sunt materia necessaria Sacramenti Poenitentiae.

III. Certum est etiam, exprimendas esse circumstantias, ratione quarum peccatum *ex genere suo veniale evadit mortale*. Item aperiendae sunt circumstantiae, quae peccatum ita minuunt, ut quod iis seclusis fuisset mortale, fiat earum ratione vel nullum vel veniale tantum.

(14) Intellige, si diversae speciei malitia, quam circumstantia inducit, gravis sit. Nam si levis fuerit, v. gr. levis irreverentia illius, qui in Ecclesia surripit pileum alterius, necesse non est, prout de venialibus statuitur, eam in confessione exprimere.

(15) Cum mica salis intelligatur hoc,

oportet. Secus enim confessio etiam personarum alioquin piarum, quae pauca quaedam venialia solent afferre, ad mediam ut minimum horam pertrahetur, dum adiuncta omnia, e quibus leviter aggravari vel minui possunt culpae, diligenter exponere sagunt.

296. **Quaesita.** — **QUAER.** 1° *An necessario accusandae sint circumstantiae NOTABILITER AGGRAVANTES malitiam peccatorum mortalium intra eandem speciem?*

Resp. Duplex est sententia probabilis (16).

I^a SENTENTIA *communior et probabilior negat absolute*. Ratio est 1° quia *Conc. Trid.* nihil aliud exigit, quam confessionem numeri et speciei peccatorum, et proinde videtur excludere obligationem confitendi alias circumstantias. Adde, quod secus tum poenitentes, tum Confessarii inter angustias semper fluctuarent, cum difficile sit distinguere, quatenam sint circumstantiae notabiliter aggravantes: nulla enim regula, plerumque saltem, assignari potest, ex qua dignoscantur v. gr. pro duratione, intensitate, modo, etc. — Ita S. Lig. n. 467.

Aliqui excipiunt circumstantias, quae respiciunt rei quantitatem, ut in furto (17); alii vero cum S. Ligorio putant, nec admittendam *per se* esse hanc exceptionem, modo quantitas ut gravis declaretur; eadem autem ratio est, quia quantitas non mutat peccati speciem.

II^a SENTENTIA *affirmat*. Ratio est 1° quia currit eadem ratio pro accusandis circumstantiis aggravantibus, ac pro accusandis speciem mutantibus (18); 2° quia peccatum circumstantiis notabiliter aggravantibus adauctum, pluribus aequivalet (19); 3° quia si non accusarentur, Confessarius non posset proportionatam poenitentiam iniungere (20). —

(16) Sedulo adverte, probabilitatem sententiae negantis etiam ab adversariis ultro concedi. Ex omnium ergo sententia probabile est, neminem ad id teneri. Non potest igitur obligatio ista urgeri: quam consequentiam vel rigidus Cabassutius heic admittit.

(17) Melius apponi exceptio potest, nisi ratio extrinseca accedat, v. gr. reservatio, quae certam quampiam furti gravitatem, vel gradum incestus afficiat.

(18) Hoc aperte falsum est; quia Tridentina Synodus confessionem praescribit quoad mutantem speciem, non item quoad alias mere aggravantes. Si rationes aequae de utrisque circumstantiis probarent, sine causa Concilium limitasset totam doctrinam illam ad circumstantias, quae mutant speciem: debuisset enim de utrisque in genere loqui absque limitatione et discrimine. Ita Lugo (*De Poenit.* disp. 16. n. 115.).

(19) Haec quoque ratio nimis infirma est, tum quia in pluribus materiis frustra id requires, tum quia nemo unquam multiplicationem peccatorum in eodem actu quaesivit ex possibili materiae divisione.

(20) Huic rationi responderi potest, quod non semper requiritur tam exacte aequalitas in poenitentia imponenda. Ita Lugo (*De Poenit.* disp. 16. n. 120.).

Sunt etiam, qui Catechismi Romani (*De Poenit.* n. 47.) haec verba obiciant: *Neque vero solum peccata gravia narrando explicare oportet, verum etiam illa, quae unumquodque peccatum circumstant, et pravitatem valde augent vel minuunt.*

Sed reponi potest, haec ibidem ita explicari, ut necesse non sit, de circumstantiis mere aggravantibus intelligere. Et sane 1° mox subdit: *Quaedam enim circumstantiae adeo graves sunt, ut peccati mortiferi ratio ex illis tantum con-*